

Citiți lecția din manual: *Iluminismul: rațiune, drepturi, implicarea oamenilor în viața publică.*

Studiu de caz: Austria

1. De la marcă de apărare la ducat

- 972 - Otto I cel Mare a creat în partea de est a Sfântului Imperiu Romano-German marca de apărare Ostermark (din limba germană: „*Teritoriul din Est*”), sau Austria, cu scopul de a opri atacurile maghiarilor, iar conducerea a fost acordată Casei Babenberg;
- 1156 - Frederic I Barbarossa (1155-1190) a transformat Austria în ducat, cu capitala la Viena;
- 1251-1278 - Casa Babenberg s-a stins (1246), iar conducerea Austriei a fost preluată de regele Otokar al II-lea (1247-1278), pretendent la tronul Sfântului Imperiu Romano-German;
- 26 august 1278 - la Marchfeld, împăratul Rudolf I, din Casa de Habsburg (1273-1291), l-a ucis în luptă pe Ottokar al II-lea și a preluat controlul asupra Sfântului Imperiu Romano-German și Austriei;
- 1278-1453 - printr-o politică abilă de căsătorii și moșteniri monarhii habsburgi Rudolf I, Albert I (1298-1308), Frederic I cel Drept (1308-1330) și Albert al II-lea (1404-1439) au reușit să creeze un întins imperiu european: Austria, Stiria, Carintia, Carniola, Tirol, Istria, Trieste, Suabia și Alsacia.

2. Austria și Europa

- 1453-1648 - Casa de Habsburg a devenit principala forță politică din Europa:

I. Frederic al V-lea (1424-1493): a transformat Austria în arhiducat.

II. Maximilian I (1493-1519): a crescut influența habsburgilor în Europa prin intermediul alianțelor politice, căsătoriilor și conflictelor militare.

III. Carol al V-lea (1516-1556): a devenit conducător al Spaniei și Sfântului Imperiu Romano-German și a realizat uniunea personală a Sfântului Imperiu Romano-German cu Aragonul, Castilia, Napoli, Sicilia, Țările de Jos și coloniile spaniole din *Lumea Nouă*. Catholic convins, s-a opus răspândirii protestantismului și expansiunii otomane (1529: primul asediu otoman asupra Vienei).

IV. Ferdinand al II-lea (1619-1637): s-a implicat în Războiul de 30 de Ani (1618-1648) pentru a opri răspândirea protestantismului în Sfântul Imperiu Romano-German și ascensiunea Franței.

- 1648-1914 - puterea austriacă s-a refăcut din punct de vedere economic, demografic și militar, iar prin intermediul diplomației și conflictului a devenit un important actor politic european:

I. Leopold I (1658-1705), Iosif I (1705-1711) și Carol al VI-lea (1711-1740): 1683 - al doilea asediu otoman asupra Vienei a eșuat. 1683-1718 - contraofensiva austriacă, condusă de Eugen de Savoia-Carignano, și cucerirea teritoriilor otomane Ungaria, Transilvania, părți din Serbia și Croația.

II. Maria Tereza (1740-1780): liderul austriac a luat măsuri de reformare a societății și a promovat comerțul și dezvoltarea agriculturii. 1740 - a pierdut controlul asupra provinciei Silezia, cucerită de Prusia. 1772 - alături de Prusia și Imperiul Rus, a participat la prima împărțire a Poloniei.

III. Iosif al II-lea (1780-1790): monarh luminat, a continuat politicile de reformă inițiate de Maria Tereza, a acordat libertate și egalitate religioasă cetățenilor, a creat o administrație centralizată, a ușurat situația țăranilor dependenți și a continuat germanizarea națiunilor supuse Austriei.

IV. Francisc al II-lea (1792-1835): 1792-1815 - a implicat Austria în conflictele cu Franța revoluționară și împăratul Napoleon I (1804-1814; 1815). 1793 și 1795 - alături de Prusia și Imperiul Rus, a participat la a doua și a treia împărțire a Poloniei. 1804 - pentru a unifica toate posesiunile habsburgice, a fost proclamat Imperiul Austriac (1804-1867). 1814-1815 - la Congresul de la Viena, Imperiul Austriac a devenit unul dintre artizanii și garanții Europei postnapoleoniene.

V. Franz Iosif (1848-1916): revoluțiile din 1848-1849 au zdruncinat din temelii Imperiul Austriac. 1849-1860 - adoptarea unei politici dure, de centralizare, germanizare și catolicizare. 1867-1918 - după înfrângerile suferite în fața Italiei și Prusiei (1859-1866), habsburgii au recurs la soluția dublei monarhii, dualismul austro-ungar ⇒ apariția Imperiului Austro-Ungar (1867-1918), format din numeroase naționalități precum: germani, polonezi, cehi, maghiari, români, sârbi, croați și bosniaci.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=nMcCHDg44ek>

<https://www.youtube.com/watch?v=AOgudAhPO2Y>

Fișă de lucru: Studiu de caz: Austria

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„(...) Conte Firmian va primi un document de mare întindere, care este legat de situația noastră actuală (...), mai ales în ceea ce privește această nefericită fărâmițare a Poloniei, care m-a costat zece ani din viață.

Voi vorbi deschis despre întreaga istorie nefericită a acestei afaceri. De câte ori nu am refuzat eu să fiu de acord cu ea! Dar pentru noi dezastrele au venit rând pe rând, din cauza turcilor: mizeria, foametea, ciurma de acasă; nici o speranță în ceea ce privește vreun ajutor, care să fi venit din partea Franței sau Angliei, perspectiva de a rămâne izolați și de a trebui să facem față unui război atât cu Rusia cât și cu Prusia, toate aceste lucruri m-au făcut să accept acea cumplită propunere, care va rămâne o pată pe întreaga perioadă a domniei mele.

Să dea Dumnezeu să nu fiu judecată pentru asta pe lumea cealaltă! Mărturisesc faptul că nu pot să nu vorbesc ușor despre această afacere. Am pus-o la inimă și îmi otrăvește și îmi amărăște toate zilele care sunt destul de triste oricum.”

(Scrisoarea Mariei Tereza cu privire la situația din Polonia)

1. Numiți, pe baza textului, persoana care urma să primească un document despre situația din Polonia.

2. Menționați, pe baza textului, sursa dezastrelor descrise de Maria Tereza.

3. Descrieți, pe baza textului, atitudinea conducătorului austriac față de împărțirea Poloniei.

BIBLIOGRAFIE:

1. Berstein, Serge, Milza, Pierre, *Istoria Europei*, Editura Institutul European, Iași, 1998.
2. Jenkins, Simon, *Scurtă istorie a Europei: de la Pericle la Putin*, Editura Litera, București, 2019.
3. Field, Jacob F., *Istoria Europei în pilule*, Editura Litera, București, 2019.
4. Le Breton, Jean-Marie, *Măreția și destinul bătrânei Europe (1492-2004)*, Editura Humanitas, București, 2006.
5. Cars, Jean des, *Saga dinastiei de Habsburg. De la Sfântul Imperiu la Uniunea Europeană*, Editura Trei, București, 2015.
6. Taylor, A. J. P., *Monarhia habsburgică (1809-1918). O istorie a Imperiului Austriac și a Austro-Ungariei*, Editura ALLFA, București, 2000.

